МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

Львівський державний університет внутрішніх справ

Навчально-науковий інститут права та правоохоронної діяльності

Кафедра теорії, історії та конституційного права

СИЛАБУС

НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ПРОБЛЕМИ ТЛУМАЧЕННЯ ПРАВОВИХ НОРМ»

освітньо-наукова програма	**«Право»**
рівень вищої освіти	**третій (освітньо-науковий)**
код і назва галузі знань	**D – Бізнес, адміністрування та право**
код і назва спеціальності	**D8 – Право**
вид дисципліни	**вибіркова**
мова викладання	**українська**
шифр за ОНП	**ОК 6**

Інформація про викладача
доктор юридичних наук,
професор
БАЛИНСЬКА Ольга Михайлівна
0676749912
olga_bal@ukr.net

Львів
2025

Силабус навчальної дисципліни «Проблеми тлумачення правових норм» для підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти – доктора філософії у галузі знань D «Бізнес, адміністрування та право» за спеціальністю D8 «Право» схвалено на засіданні теорії, історії та конституційного права ННІ права та правоохоронної діяльності ЛьвДУВС. Протокол № 11 від 10.07.2025.

РОЗРОБНИК:
професор кафедри теорії, історії та конституційного права
доктор юридичних наук, професор **Ольга БАЛИНСЬКА**

1. Характеристика дисципліни	
Семестр навчання	1 семестр
Обсяг	4 кредити ЄКТС 120 академічних годин
Анотація	Предметом вивчення навчальної дисципліни є юридична природа механізму тлумачення, його змістовний та функціональний зміст, кваліфікація і впорядкування способів та видів тлумачення, способи розроблення практичних рекомендацій щодо вдосконалення чинного законодавства та прийняття єдиного нормативного акта, який би систематизував та регламентував головні аспекти інституту тлумачення у праві. Міждисциплінарні зв'язки навчальної дисципліни вибудовані на основі структурно-логічних взаємозв'язків з такими навчальними дисциплінами, які викладаються для здобувачів першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти: Теорія держави та права, Історія держави та права, Філософія права, Соціологія права, Нормотворча техніка, Юридична логіка, Порівняльне правознавство, галузеві юридичні науки. Безпосередньо навчальна дисципліна «Проблеми тлумачення правових норм» тісно пов'язана з іншими дисциплінами, які викладаються за освітньо-науковою програмою «Право» третього освітньо-наукового рівня вищої освіти у ЛьвДУВС: Філософія (ОК 2); Теорія і практика галузевих наукових досліджень (ОК 3); Методологія сучасної юридичної науки (ОК 4); Комунікативна стратегія законотворчості і законодавчої діяльності (ОК 5), а також низка вибіркових освітніх компонент.
Мета вивчення дисципліни	Мета навчальної дисципліни – поглибити й систематизувати знання аспірантів (ад'юнктів) щодо розуміння суті і характеру перебігу процесів, що відбуваються у правовій системі держави, та механізм їх відтворення у нормативно-правових актах, які вони здобули під час отримання бакалаврського та магістерського рівня вищої освіти. Основні завдання вивчення дисципліни – допомогти здобувачам наукового ступеня доктора філософії у вирішенні проблемних питань стосовно експертного оцінювання змісту й ефективності застосування норм права, а також навчити використовувати отримані наукові знання у юридичній практиці.
2. Програмні компетентності та результати навчання здобувача за ОНП «Право»	
Інтегральні компетентності	Здатність продукувати нові ідеї, вирішувати комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері права, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК01. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК02. Здатність розробляти наукові проєкти та управляти ними. ЗК03. Здатність розв'язувати комплексні проблеми на основі системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності(ФК)	СК01.Здатність планувати та виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у галузі права та дотичних до неї міждисциплінарних напрямах і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з права та суміжних галузей. СК02.Здатність застосовувати методи правового і міждисциплінарного дослідження, виявляти їх евристичні можливості та межі, використовувати релевантний дослідницький інструментарій. СК04.Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері права та забезпечувати якість виконуваних досліджень; дотримання права інтелектуальної власності та стандартів академічної доброчесності. СК05.Здатність моделювати оптимальні вирішення правових проблем, прогнозувати можливі наслідки їх реалізації. СК06.Здатність здійснювати експертну діяльність у сфері права. СК07.Здатність виявляти нові інституційні етичні виклики та етичні виклики в житті суспільства і пропонувати для них правові механізми розв'язання.
Програмні результати навчання з навчальної дисципліни	РН01. Мати передові концептуальні та методологічні знання у сфері права і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень, отримання нових знань та здійснення інновацій. РН03. Застосовувати у фаховій діяльності знання та розуміння системи права, історії світової та української правової думки, сучасної правової доктрини, а також основних напрямів та провідних тенденцій у розвитку права. РН04. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні аргументи, зокрема, результати теоретичного аналізу, прикладних досліджень, наявні наукові джерела; аналізувати досліджувану проблему з урахуванням широкого правового та загальносоціального контекстів. РН05. Планувати і виконувати теоретичні та прикладні дослідження з права та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасного наукового інструментарію, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу передових концептуальних і методологічних знань щодо досліджуваної проблеми з дотриманням стандартів академічної та професійної етики. РН10. Готувати правові висновки, пропозиції та рекомендації за результатами правового дослідження. РН11. Здійснювати доктринальне тлумачення норм національного, міжнародного та права Європейського Союзу, здійснювати порівняльний аналіз правових явищ та процесів у різних правових системах

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем і перелік питань	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	лекції	семінари	сам.роб.	усього	лекції	семінари	сам.роб.
Тема 1. Особливості розуміння процесу тлумачення правових норм 1. Наукові підходи до розуміння тлумачення. 2. Сутність процесу тлумачення правових норм. 3. Цільове призначення тлумачення норм права. 4. Об'єктивні та суб'єктивні аспекти тлумачення правових норм	8	2	2	4	8	2	-	6
Тема 2. Герменевтика як методологічний напрям у юриспруденції 1. Герменевтика у системі методології правознавства. 2. Основні ідеї та поняття герменевтики. 3. Герменевтика як метод дослідження права. 4. Розуміння сутності правової герменевтики.	8	-	2	6	8	-	-	8
Тема 3. Формування і сприйняття змісту правових норм 1. Денотація як спосіб закладення буквального значення у праві. 2. Конотація як спосіб сприйняття сумарного (контекстуального) значення у праві. 3. Проблема співвідношення тексту і змісту правової норми.	10	-	2	8	8	-	2	6
Тема 4. З‘ясування як самостійний процес пізнання змісту правових норм 1. Методологічні аспекти з’ясування змісту правових норм. 2. Результат з’ясування дійсного змісту норми права та критерії його адекватності. 3. Класифікація способів з’ясування змісту норми права залежно від їх результатів. 4. Правові та позаправові чинники у розумінні правових норм.	10	2	2	6	10	2	2	6
Тема 5. Способи з'ясування дійсного змісту правових норм 1. Логічний спосіб тлумачення правових норм. 2. Мовний спосіб тлумачення правових норм. 3. Системний спосіб тлумачення правових норм. 4. Історичний підхід до тлумачення норм права. 5. Структурно-функціональне та функціональне (динамічне) тлумачення правових норм. 6. Інші способи тлумачення правових норм: телеологічне тлумачення; соціальний контекст у тлумаченні правових норм та ін.	8	-	2	6	6	2		4
Тема 6. Телеологічний та історичний способи тлумачення 1. Телеологічне тлумачення правових норм. 2. Історичний спосіб тлумачення правових норм. 3. Соціальний контекст у тлумаченні норм права.	10	-	2	8	10	-		10

Тема 7. Специфічні ознаки тлумачення-роз‘яснення 1. Тлумачення-роз’яснення: поняття, підстави видової класифікації. ***2.*** Юридична природа актів тлумачення правових норм 3. Роль офіційного тлумачення у системі правових актів: інтерпретаційні акти Конституційного суду України як особливе джерело права 4. Обставини, що зумовлюють необхідність актів роз’яснення. 5. Особливості неофіційного тлумачення норм права.	10	2	2	6	10	2	2	6
Тема 8. Суб'єкти тлумачення правових норм в Україні 1. Система суб’єктів офіційного тлумачення правових норм в Україні. 2. Суб’єкти неофіційного тлумачення правових норм в Україні. 3. Правові засади функціонування Конституційного Суду України як органу офіційного тлумачення Конституції України та інших законів України. 4. Тлумачення правових норм у постановах Пленуму Верховного Суду України.	8	-	2	6	8	-	2	6
Тема 9. Тлумачення правових норм як вид юридичної діяльності 1. Тлумачення правових норм у різних видах юридичної практики. 2. Роль тлумачення норм права у правозастосовній практиці. 3. Роль тлумачення норм права у подоланні законодавчих прогалин. 4. Тлумачення норм права як самостійний різновид юридичної діяльності. 5. Правова дійсність як середовище тлумачення правових норм.	8	2	2	4	10	2	2	6
Тема 10. Правосуддя як спосіб тлумачення правових норм 1. Еволюція доктрини судового розсуду. 2. Доктрини судового тлумачення правових норм (на прикладі сфери захисту прав людини). 3. Практика Європейського суду з прав людини та національна правоінтерпретаційна діяльність. 4. Рішення суду як інтерпретаційний акт. 5. Суддя як суб’єкт тлумачення норм права. 6. Інститут окремої думки судді.	8	-	2	6	6	-		6
Тема 11. Прагматичні аспекти тлумачення норм права 1. Дуалізм герменевтики та прагматизму у процесі тлумачення норм права. 2. Інтегральна програма тлумачення права Р. Дворкіна. Дуалізм правового реалізму і правового прагматизму в контексті розуміння права	8	2	2	4	8	-	-	8

Тема 12. Тлумачення правових норм і мова права 1. Юридична герменевтика з погляду сучасної формальної логіки. 2. Мова права і мова закону. 3. Мова права як окремий стильовий різновид української літературної мови. 4. Поняття юридичного тексту. 5. Мова нормативно-правових текстів. 6. Мова права з позиції семіотики.	8	2	2	4	8	2	-	6
Тема 13. Правова культура і тлумачення правових норм 1. Сутнісні особливості суспільної правової культури в контексті праворозуміння. 2. Взаємозумовлення індивідуального рівня правової культури і розуміння норм права. 3. Правова культура як елемент правової системи. 4. Правова культура та суміжні феномени правової дійсності. 5. Правова культура як результат функціонування права.	8	-	2	6	10	-	2	10
Тема 14. Державна політика і тлумачення норм права 1. Взаємозв'язок державної політики і соціальних інтересів у тлумаченні норм права. 2. Зобов’язання держави в системі підходів до тлумачення і застосування норм права. 3. Співвідношення політичної та правової культур.	8	2	2	4	10	-		8
Екзамен								
Усього годин	**120**	14	28	78	**120**	12	12	96

Види навчання	Лекції, семінарські заняття, самостійна робота
Методи контролю	Поточний контроль, підсумковий контроль (екзамен)
Попередні навчальні дисципліни (Пререквізити)	• Теорія держави та права • Історія держави та права • Нормотворча техніка • Філософія права • Соціологія права • Юридична логіка • Порівняльне правознавство • Галузеві юридичні науки
Супутні навчальні дисципліни (Постреквізити)	• Філософія (ОК 2) • Теорія і практика галузевих наукових досліджень (ОК 3) • Методологія сучасної юридичної науки (ОК 4) • Комунікативна стратегія законотворчості і законодавчої діяльності (ОК 5)
Наступні навчальні дисципліни (Постреквізити)	• Актуальні проблеми філософії права (ВК 1) • Правовий статус юридичних осіб в Україні та тенденції його законодавчого регулювання в умовах гармонізації з правом ЄС (ВК 2) • Науково-теоретичні проблеми адміністративного права (ВК 3) • Тенденції розвитку кримінального законодавства в Україні (ВК 4) • Практика ЄСПЛ у кримінальному провадженні (ВК 5)

	• Юридична компаративістика (ВК 6) • Проблеми нотаріального процесу (ВК 7) • Науково-теоретичні проблеми публічного адміністрування (ВК 8) • Теоретико-прикладні проблеми кримінальної відповідальності (ВК 9) • Новітні технології у розслідуванні злочинів (ВК 10) • Енциклопедія права (ВК 11) • Теоретико-прикладні проблеми цивільного судочинства в Україні (ВК 12) • Доктринальні проблеми діяльності органів виконавчої влади (ВК 13) • Проблеми кримінально-правової кваліфікації (ВК 14) • Теоретико-прикладні проблеми оперативно-розшукової діяльності підрозділів Національної поліції (ВК 15) • Освітнє право (ВК 16) • Проблеми права інтелектуальної власності (ВК 17) • Концептуальні проблеми фінансового права України (ВК 18) • Теоретико-прикладні проблеми запобігання злочинності в Україні (ВК 19) • Консенсуальні процедури у кримінальному провадженні (ВК 20)
4. Організація навчання і контролю	
Проведення занять та консультацій	Усі аспіранти (ад'юнкти) незалежно від форми навчання зобов'язані відвідувати аудиторні заняття і проходити всі форми поточного та підсумкового контролю, передбачені індивідуальним навчальним планом аспіранта (ад'юнкти) і освітньо-науковою програмою ЛьвДУВС. Аудиторні заняття проводяться за розкладом відповідної групи у вказаних аудиторіях. Пропуски занять відпрацьовуються. Консультування проводиться за розкладом консультацій науково-педагогічного працівника, розміщеним на інформаційному стенді (сайті) кафедри за адресою: м. Львів, вул. Замарстинівська, 9 (або через особистий e-mail викладача).
Відпрацювання пропущених занять	Відповідно до Положення про підготовку науково-педагогічних та наукових кадрів у ЛьвДУВС, порядок і критерії поточного оцінювання успішності визначаються робочою програмою з кожної навчальної дисципліни і можуть різнитися залежно від специфіки предмета вивчення та методики викладання. Відповідно до Положення про організацію освітнього процесу ЛьвДУВС основними формами індивідуального відпрацювання здобувачами вищої освіти пропущених занять або отриманих незадовільних оцінок є: - усно під час безпосереднього спілкування із науково-педагогічним (педагогічним) працівником з питань, передбачених планом практичного (лабораторного) чи семінарського заняття, яке було пропущене чи на якому була отримана незадовільна оцінка; - письмово у формі підготовки та захисту реферату тощо по одному з питань теми пропущеного навчального заняття чи заняття, на якому була отримана незадовільна оцінка. Реферат тощо є індивідуальним завданням, виконується здобувачем вищої освіти власноручно доступним для розуміння почерком обсягом 8–10 сторінок основного тексту;

	- письмово у формі розв'язання тестових завдань із питань теми пропущеного навчального заняття чи заняття, на якому була отримана незадовільна оцінка; - виконання практичних (лабораторних) завдань із питань теми пропущеного начального заняття чи заняття, на якому була отримана незадовільна оцінка; - вирішення тестових завдань або інших творчо-аналітичних завдань шляхом застосування комп'ютерних технологій із питань теми пропущеного навчального заняття чи заняття, на якому була отримана незадовільна оцінка. Відповідно до затвердженого графіку відпрацювання відбуваються кожного четверга з 13.00 до 15.00, або у формі відеоконференцій із застосуванням засобів дистанційного навчання Moodle
Допуск до підсумкового контролю	Здобувач вищої освіти допускається до підсумкового контролю у разі отримання мінімум однієї позитивної оцінки за кожен програмний результат навчання та має відпрацьовані пропущені семінарські заняття, а також отримані під час їх проведення незадовільні оцінки (відповідно до Положення ЛьвДУВС «Про організацію освітнього процесу»).
Система оцінювання	Передбачено поточне і підсумкове оцінювання успішності. Поточний контроль успішності засвоєння навчальної дисципліни «Проблеми тлумачення правових норм» здійснюється під час проведення семінарських занять, самостійної роботи, виконання індивідуальних завдань тощо та має за мету перевірити рівень знань, умінь, навичок, компетентностей та інших особистих якостей, засвоєних здобувачем вищої освіти. Види поточного контролю: оцінювання під час аудиторної роботи на семінарських заняттях; оцінювання завдань, виконаних під час самостійної роботи (індивідуальне навчально-дослідне завдання; науково-пошукова робота). Критеріями проходження здобувачем поточного оцінювання має бути обов'язкове отримання мінімум однієї позитивної оцінки за кожен програмний результат навчання. Оцінювання знань та умінь на семінарських заняттях здійснюється за чотирибальною шкалою за такими критеріями: Оцінка «Відмінно» – виставляється, якщо питання розкрито повністю, здобувач вільно орієнтується в матеріалі на рівні творчого використання, вміє обґрунтовано та грамотно відстоювати власну точку зору щодо дискусійних питань навчальної дисципліни, користуватися законодавчими і нормативними актами, а також самостійно узагальнити і викласти суть розглянутої проблеми, не відчуває труднощів з відповідями при зміні завдань. Оцінка «Добре» – виставляється, якщо питання розкрито повністю, здобувач добре орієнтується в матеріалі на рівні аналогічного відтворення, володіє необхідними навичками і прийомами їх виконання, але для визначення дійсного ступеня знань здобувача вищої освіти науково-педагогічний працівник змушений ставити додаткові запитання і уточнювати окремі відповіді. Оцінка «Задовільно» – виставляється, якщо питання розкрито не повністю, здобувач посередньо орієнтується в матеріалі та допускає суттєві помилки, обирає недостатньо чіткі формулювання, порушує послідовність у викладенні програмного матеріалу, проявляється невпевненість у вирішенні завдань практичного характеру. Оцінка «Незадовільно» – виставляється, якщо питання не розкрито або розкрито неповністю, а здобувач не орієнтується або погано орієнтується в матеріалі та робить принципові помилки у

	формулюванні основних положень навчальної дисципліни, зі значними труднощами використовує теоретичні відомості у виконанні завдань, не вміє встановити причинно-наслідкові зв'язки основних явищ. Результати навчання з аудиторної роботи обчислюються за таким алгоритмом: – результат аудиторної роботи визначається як середній бал, помножений на коефіцієнт 16, та заокруглюється до цілого балу за математичними правилами (до 0,4 включно – до попереднього цілого числа, 0,5 і більше – до наступного цілого числа); – середній бал дорівнює сумі усіх отриманих позитивних оцінок (балів), поділених на відповідну кількість, при цьому: а. мінімальна кількість оцінок має становити не менше 1/3 (33%) від загальної можливої кількості занять (семінарських, практичних, лабораторних), передбачених робочою навчальною програмою навчальної дисципліни. Якщо 1/3 (33%) від кількості занять становить дробове число, то до розрахунку береться наступне ціле число; б. якщо кількість отриманих оцінок менша за 1/3 (33%), то кожна недостаюча оцінка враховується як «нуль» балів; в. кількість позитивних оцінок, які перевищують визначену мінімально допустиму («додаткових») кількість оцінок, враховуються з коефіцієнтом 0,7; г. невідпрацьовані «незадовільні» оцінки та пропущені заняття враховуються як «нуль» балів; д. відпрацювання усіх «незадовільних» оцінок та пропущених занять не є обов'язковим. Формула розрахунку результатів аудиторної роботи: $$РАР = \frac{СОБ}{МКО + КДО \times 0,7 + КНО} \times 16$$ де: - РАР – результат аудиторної роботи; - СОБ – сума отриманих оцінок у балах; - МКО – мінімальна кількість оцінок (1/3 (33%) від кількості семінарських занять, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни. При цьому, якщо МКО становить дробове число, то до розрахунку береться наступне ціле число; - КДО – кількість «додаткових» оцінок – оцінок, що перевищують МКО; - КНО – кількість невідпрацьованих «незадовільних» оцінок і пропущених навчальних занять. Загальна кількість балів за самостійну роботу визначається як сума отриманих балів за виконання видів робіт, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни. Підсумковий контроль успішності засвоєння навчальної дисципліни «Проблеми тлумачення правових норм» проводиться з метою оцінювання результатів навчання на окремому завершеному етапі вищої освіти – у ІІІ семестрі підготовки доктора філософії – у формі екзамену. Підсумковий контроль у формі екзамену проводиться після проведення всіх видів навчальних занять, передбачених робочою навчальною програмою освітньої компоненти згідно з розкладом. Для проведення підсумкового контролю можуть використовуватися як об'єктивні тестові методики, так і методики, орієнтовані на суб'єктивну інтерпретацію показників вищої освіти.

<table>
<tr><td></td><td>Екзамен оцінюється через нарахування балів за виконання екзаменаційних завдань в обсязі навчального матеріалу, визначеного програмою цієї навчальної дисципліни, за 100-бальною шкалою.
Критерії оцінювання під час екзамену:
• відтворення ключових ідей за темою запитання – 20 балів,
• використання наукового апарату – 20 балів,
• чітка аргументація під час дискусії – 20 балів,
• висловлення власної позиції до питання – 40 балів.</td></tr>
<tr><td>Шкала підсумкового оцінювання</td><td>Підсумкова кількість балів встановлюються так: максимальні суми балів: за виконання завдань у рамках аудиторної та самостійної роботи – не більше 100 балів та за виконання завдань, винесених на екзамен, – не більше 100 балів.
<table>
<tr><td colspan="2">Поточний контроль</td><td>Підсумковий контроль (ПК)</td></tr>
<tr><td>Аудиторна робота (РАР) (семінарські заняття та контрольні заходи)</td><td>Самостійна робота (РСР)</td><td rowspan="2">ЕКЗАМЕН (Е)</td></tr>
<tr><td>≤ 80</td><td>≤20</td></tr>
<tr><td colspan="2">≤ 100</td><td>≤ 100</td></tr>
<tr><td colspan="3">Підсумкова кількість балів = РАР+РСР+РПК ≤ 100</td></tr>
</table>
Остаточне оцінювання рівня знань здобувача із навчальної дисципліни передбачає накопичення 100 балів за результатами накопичення балів поточного контролю (аудиторної – до 80 балів та самостійної робіт – до 20 балів) та підсумкового контролю (екзамену – до 100 балів), які перераховуються в національну шкалу та шкалу оцінювання ЄКТС (відповідно до Положення ЛьвДУВС «Про організаію освітнього процесу»: https://www.lvduvs.edu.ua/uk/lvsuia/legal-framework/provisions-orders.html).</td></tr>
<tr><td>Академічна доброчесність</td><td>Академічна доброчесність учасників освітнього процесу формується на основі дотримання принципів академічної доброчесності з урахуванням норм «Положення про антиплагіатну систему у ЛьвДУВС»: https://www.lvduvs.edu.ua/uk/lvsuia/legal-framework/provisions-orders.html</td></tr>
<tr><td colspan="2">5. Літературні та інформаційні джерела</td></tr>
<tr><td>Основна література</td><td>1. Антошкіна В. Ретроспективний аналіз становлення та розвитку тлумачення правових норм крізь призму епох. Право України. 2017. № 3. С. 126-136.
2. Балинська О.М. Проблеми тлумачення правових норм: посібник Львів: ЛьвДУВС, 2021. 392 с.
3. Балинська О. М., Ященко В. А. Методологія сучасного правознавства: посібник / за заг. ред. О. М. Балинської. Львів: ЛьвДУВС, 2018. 372 с.
4. Balynska O. Hermeneutics as a methodological direction in jurisdiction / Balynska O., Skovronska I. // Hermeneutic of law and philosophy of jurisprudence: collective monograph / Belkin L., Iurynets J., Sopilko I., – etc. – International Science Group. – Boston: Primedia eLaunch, 2021. 243 p. Pp. 102-129.</td></tr>
</table>

	5. Кельман М. С., Котуха О. С., Коваль І. М. Загальна теорія держави і права: підруч. / за заг. ред. М.С. Кельмана. Тернопіль, 2018. 804 с. 6. Скакун О. Ф. Теорія права і держави: підручник. 4-те вид. Київ: Алерта, 2021. 528 с. 7. Сухонос В. Теорія права і держави: підручник. Київ: Університетська книга, 2018. 544 с. 8. Тетарчук В. І. Теорія держави і права: навчальний посібник для підготовки до іспитів. 2021. 184 с. 9. Філософія права: підруч. для студ. юрид. вищ. навч. закл. / за ред. О. Г. Данильяна. Харків: Право, 2017. 208 с. 10. Сливка С.С. Проблеми філософії права: навчальний посібник. Харків: Право, 2015. 192 с.
Методичне забезпечення	1. Проблеми тлумачення правових норм: програма навчальної дисципліни. Львів: ЛьвДУВС, 2025. 2. Проблеми тлумачення правових норм: робоча програма навчальної дисципліни. Львів: ЛьвДУВС, 2025. 3. Проблеми тлумачення правових норм: силабус навчальної дисципліни. Львів: ЛьвДУВС, 2025. 4. Проблеми тлумачення правових норм: плани проведення семінарських занять з навчальної дисципліни. Львів: ЛьвДУВС, 2025. 5. Проблеми тлумачення правових норм: методичні рекомендації щодо самостійної роботи з навчальної дисципліни. Львів: ЛьвДУВС, 2025.
Інформаційні ресурси	Офіційне Інтернет-представництво Президента України (http://www.president.gov.ua). Сайт Верховної Ради України (http://www.rada.gov.ua). Сайт Верховного Суду (https://supreme.court.gov.ua). Урядовий портал – єдиний веб-портал органів виконавчої влади України (http://www.kmu.gov.ua). Міністерство внутрішніх справ України (http://www.mvs.gov.ua). Національна поліція України (https://www.npu.gov.ua). Міністерство освіти і науки України (http://www.mon.gov.ua). Бібліотека Верховної Ради України (http://lib.rada.gov.ua). Державна науково-технічна бібліотека України (http://gntb.gov.ua). Наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія» (http://www.library.ukma.edu.ua) . Львівська національна наукова бібліотека України імені Василя Стефаника (http://www.lsl.lviv.ua). Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського (http://www.nbuv.gov.ua). Бібліотека Українського католицького університету (https://center.ucu.edu.ua/biblioteka/). Бібліотека Львівського державного університету внутрішніх справ (https://www.lvduvs.edu.ua/elektronnyi-kataloh) Електронний інституційний репозитарій Львівського державного університету внутрішніх справ (http://dspace.lvduvs.edu.ua)
6. Опитування щодо якості викладання	
Опитування проводиться після завершення навчання в он-лайн режимі, посилання буде надано перед опитуванням	